

بیماری مالاریا

۱ - تعریف بیماری

بیماری مالاریا یکی از شایع ترین بیماری های منتقله توسط ناقلین در کشور می باشد که بعلت حضور انگل تک یاخته بنام پلاسمودیوم در خون انسان ایجاد می شود . پلاسمودیومها در داخل گلبولهای قرمز خون رشد میکند و پس از رشد ، تکثیر نموده و موجب پاره شدن گلبولهای قرمز خون و بروز علائم مالاریا می شود .

۲ - همه گیری شناسی

هر سال در جهان ۵۰۰ - ۳۰۰ میلیون نفر به مالاریا مبتلا میشوند و از این تعداد بیش از ۱ میلیون نفر جان خود را از دست می دهند . در دنیا هر ثانیه ، یعنی در گفتن هر کلمه مالاریا تعداد ۱۰ کودک برای مبارزه با مرگ در اثر مالاریا پنجه نرم می کنند . کل موارد مالاریا در جهان بیش از ۵ برابر مجموعه (سل ، ایدز ، سرخک ، جذام) است . بیشترین موارد بیماری مالاریا در ایران مربوط به استانهای سیستان و بلوچستان ، هرمزگان و قسمت گرمسیری کرمان می باشد .

عامل بیماری انگلهای تک سلولی بنام پلاسمودیوم می باشد . در ایران سه گونه پلاسمودیوم وجود دارد که عبارتند از : پلاسمودیوم ویواکس و پلاسمودیوم مالاریه یا مالاریای سه- یک خوش خیم و پلاسمودیوم فالسیپاروم یا مالاریای سه- یک بدخیم . پلاسمودیوم فالسیپاروم از همه خطرناکتر بوده و اگر درمان نشود باعث مرگ بیمار می شود . ناقل بیماری پشه های آنوفل ماده می باشد . در کشور ایران ۱۹ گونه پشه آنوفل شناخته شده که ۷ گونه آن ناقل بیماری می باشد . پشه های آنوفل بیشترین زمان خونخواری را در شب انجام میدهند .

۳ - دوره کمون

دوره کمون بر حسب نوع انگل فرق میکند و در نوع ویواکس ۱۴-۷ روز است .

۴ - راه انتقال بیماری

رایجترین روش انتقال بیماری از طریق گزش پشه آنوفل ماده از شخص بیمار به شخص سالم می باشد .

۵ - علائم بیماری

اشخاصی که به بیماری مالاریا مبتلا می شوند ابتدا احساس سرما می کنند و سپس لرز می نمایند و بعد دچار تب می شوند و در نهایت عرق می کنند که به این مراحل حمله مالاریا گفته می شود . علائم دیگر مالاریا سردرد ، استفراغ ، بزرگی طحال ، کم خونی و دردهای عضلانی می باشد .

۶- روش تشخیص بیماری

ساده ترین و مطمئن ترین روش تشخیص قطعی بیماری آزمایش خون است. که می توان با تهیه گسترش خونی در فاصله زمانی کمتر از نیم ساعت به وجود بیماری پی برد.

۷- درمان

درمان اساسی مبتلایان به پلاسمودیوم فالسیپاروم و ویواکس با کلروکین و پریماکین طبق دستورالعمل کشوری توصیه میگردد.

در پلاسمودیوم ویواکس کلروکین در افراد بالغ ۱۵۰۰ میلیگرم (۱۰ قرص) در مدت سه روز بصورت زیر مصرف می شود : روز اول ۶۰۰ میلیگرم (۴ قرص) - روز دوم ۶۰۰ میلیگرم (۴ قرص) و روز سوم ۳۰۰ میلیگرم (۲ قرص) و پریماکین از روز سوم بمدت ۱۴ روز : روزانه ۱۵ میلیگرم (۱ قرص) با انجام تست G6PD و یا تجویز پریماکین به مدت ۸ هفته هر هفته ۴۵ میلیگرم (۳ قرص) .

در بچه ها پریماکین به مقدار ۲۵/ میلیگرم برای هرکیلوگرم از وزن بدن بیمار بمدت ۱۴ روز و یا ۷۵/ میلیگرم برای هرکیلوگرم هفته ای یکبار بمدت ۸ هفته توصیه می شود. پریماکین در زنان حامله ، بچه های زیر یکسال ، افرادی که دارای کمبود G6PD هستند نباید مصرف شوند .

۸ - اقدامات پیشگیری کننده

۱ - آموزش بهداشت به مردم به منظور شناساندن علائم ، راههای انتقال و پیشگیری از بیماری به آنها .

۲ - بیماریابی : جهت قطع زنجیره انتقال بیماری و پیداکردن سریع مخازن آلوده و درمان بموقع و کامل آن نقش مهمی در کنترل این بیماری دارد .

۳ - مبارزه با ناقل بیماری :

* جلوگیری از گزش توسط پشه آنوفل با اقدامات ذیل :

- خوابیدن در زیر پشه بند در موقع شب .

- استفاده از توری مناسب برای پنجره ها و دربهای خانه یا حداقل اتاقهای که افراد در شب

در آنجا می خوابند .

- استفاده از مواد دور کننده حشرات بر روی نقاط باز بدن .

- استفاده از حشره کشهای خانگی بصورت اسپری یا تدخینی در محل های استراحت قبل از

خواب

* - از بین بردن محل های تکثیر پشه های آنوفل :

- از بین بردن و خشکاندن آب های راکد .

- جاری کردن و به حرکت انداختن آب های راکد پر کردن برکه ها و گودالها

- استفاده از ماهیهای لارو خوار و باسیلهای لاروکش و لاروکشهای شیمیایی در داخل آب های

که می تواند محل مناسبی جهت تخمگذاری پشه های آنوفل باشد .

- از بین بردن پشه های بالغ :استفاده از حشره کشهای شیمیایی طولانی اثر از جمله بایگون و آیکون بصورت سمپاشی ابقایی اماکن داخلی انسانی و حیوانی .